

Comparecencia do Sr. presidente da Xunta de Galicia, a petición propia, para informar á Cámara sobre o contido e as consecuencias dos acordos acadados polos dirixentes dos grupos políticos galegos o día 17 de xaneiro de 2007 en relación co proceso da reforma do vixente Estatuto de Autonomía de Galicia

Señora presidenta do Parlamento de Galicia, señoras e señores deputados, comparezo nesta Cámara unha vez máis para facer balance do proceso de reforma do Estatuto de autonomía de Galicia.

Ábrese, sen dúbida, unha paréntese nese esforzo compartido, que de momento non foi coroado polo éxito, mais négome a pensar que este aprazamento sexa un punto e final, resístome a crer que o traballo realizado fose improdutivo, baldío e inútil. Estou seguro de que, malia o traspés e á perda dunha grande oportunidade, a semente non caeu en terro ermo e ha de agromar noutras condicións políticas. Non interpreten as miñas palabras como un optimismo esaxerado ou voluntarista; nacen, polo contrario, da firme decisión de recuperar o paso e a presenza de Galicia na España plural e da responsabilidade que me conferiron os cidadáns galegos de liderar a marcha do país cara á modernidade. Non haberá, pois, cesantías nin desercións nese empeño, acudo a esta tribuna cun afán clarificador. Antes de mergullarnos en diatribas ou reparto de responsabilidades, convén repasarmos a lección, porque é un axioma que da decepción tamén se aprende.

Se algo quedou claro nestes meses de febril actividade é que Galicia necesita redeseñar a súa arquitectura político-xurídica. Xa se superou aquela etapa na que a demanda dunha reforma estatutaria formulada dende os escanos da oposición batía unha e outra vez contra o valado mudo e insensible da maioría daquela gobernante. Xa ninguén se atreve neste país a proclamar, polo menos en público, que a rehabilitación da casa común é innecesaria ou que non obedece a un sentimento da maioría do pobo galego. Esa expresión pública e unánime da vontade reformista supón sen dúbida, señorías, un paso adiante. O proceso de reforma impulsado polo novo Goberno de Galicia e desenvolvido neste Parlamento serviu, polo menos, para demostrar a necesidade de revisar e actualizar o noso Estatuto

de autonomía. Mesmo podería dicir que as reaccións tras o parón que hoxe nos ocupa, á marxe de puntuais desmesuras ou saídas de ton, significa que a día de hoxe ninguén quere apandar coa responsabilidade da demora. Así como a transición española produciu unha auténtica eclosión de demócratas de toda a vida, aquí tamén apareceron por debaixo das pedras non votos, señorías, como sostíña o señor Fraga, senón paladíns a esgalla da reforma estatutaria. Como dixen no seu día nesta mesma Cámara, non se trataba de esfarelar o Estado –un fantasma que se sacou a pasear máis do debido– nin de revolucionar o modelo de organización territorial, consagrado pola Constitución. En ningún caso se plantexou isto no proceso; máis ben o contrario, tiñamos a obriga de afondar nese modelo, avaliar ese funcionamento durante os anos, realizar axustes e modificacións para que o seu funcionamento fose máis eficaz.

Á vista dos feitos, eses criterios, por certo, foron asumidos pola xeneralidade das comunidades autónomas do noso país. Algunhas remataron xa as súas respectivas reformas e outras atópanse nunha fase moi avanzada do proceso. Para superar ese retraso, dende o novo Goberno, o Goberno da Xunta, e cunha nova maioría parlamentaria, deseñamos e puxemos en marcha unha axenda de traballo que nos permitise atallar o camiño, queimar etapas e chegar ao fin desexado. Unha axenda que tiña –o saben ben as súas señorías– unha primeira anotación no mes de febreiro do 2006, o inicio dos traballos encomendados á ponencia parlamentaria, que debería culminar coa aprobación do texto do Parlamento de Galicia a fins de ano ou inicios deste curso. Esa axenda cumpriuse na súa maior parte do seu recorrido, falou a sociedade civil, a través de distintas institucións locais, provinciais, asociacións, entidades colectivas. Como é lóxico, escoitamos propostas e posicións distintas sobre os contidos e as orientacións que debería seguir o novo estatuto. Pero gustaríame salientar a liña de fondo: houbo unanimidade arredor da necesidade dun proceso reformador que a sociedade galega percibe como un proxecto ilusionante de futuro. A ponencia parlamentaria –o debo dicir– creada ao efecto tamén respondeu, traballou arreo, achegou posicións nos asuntos máis espiñentos e avanzou na redacción dun texto que permitía albergar esperanzas sobre o acordo final. Quero dende aquí, dende esta tribuna, recoñecer o traballo de todos os membros da ponencia e dos grupos no seu esforzo común e compartido por realizar a tarefa encomendada pola Cámara.

Desbrozou o camiño e logrou un notable grado de conciliación en temas como a organización territorial, os novos dereitos, as competencias, o financiamento autonómico ou o compromiso investidor do Estado. Paralelamente, como presidente de todos os galegos, máis que como máximo dirixente do Partido Socialista, centrei a miña tarefa nun obxectivo que... –permítame que o signifique ou que o defina como de alcance histórico–, enrolar no proxecto estatutario as dúas forzas tradicionalmente enfrontadas, buscar o común denominador que a todos nos une como galegos e levantar sobre o sólido trípode da unanimidade o gran manifesto da galegitude sen fisuras. Ese esforzo continuado, que non sei se foi valorado aínda en toda a súa ambición, na tarefa que pretende alcanzarse, tivo dous fitos decisivos. Permítanme que me refira a eles brevemente. Coinciden con dúas datas determinantes: as do 17 de xuño e as de 15 de novembro. Na primeira delas, 17 de xuño, asinei co máximo dirixente do Bloque Nacionalista Galego os sete principios básicos que ao noso entender deberían vertebrar a reforma. Na segunda, en diálogo franco e aberto co máximo dirixente do Partido Popular, constatee unha prometedora aproximación, un principio de acordo sobre o status que lle correspondía a Galicia; pero, tamén é certo, a raia, a fronteira que o partido conservador, polas razóns que fose, non estaba disposto a sobrepasar. Hanme de permitir unha moi breve referencia, sen violar a discreción que esixe todo diálogo a tumba aberta, a eses dous momentos que encheron de esperanza o corazón de quen lles fala.

A posición do BNG, expresada polo seu voceiro nacional, don Anxo Quintana, respondeu ás premisas de xenerosidade e de renuncia imprescindibles para atopar os elementos de acordo. Quen lle bote unha ollada ás sete bases programáticas, asinadas con luz e taquígrafos, e as cotexe coa proposta previa e difundida polo propio grupo nacionalista, decatarse axiña do que estou a afirmar. A entrevista co señor Núñez Feijóo tamén nos moveu cara ao optimismo, aínda que neste caso os resultados non se plasmaran, e ben que me arrepiño, nun documento concreto. Expuxéronse con claridade as diferenzas que nos separaban en materias como lingua, organización territorial ou financiamento. Exploráronse vías de entendemento, e incluso fórmulas específicas, para superar o desacordo. Pero, sobre todo, selamos un principio que daquela

me pareceu decisivo: que Galicia en ningún caso ía ter unha autonomía rebaixada con respecto a Cataluña ou Andalucía. Na miña interpretación, ese acordo supoñía exactamente iso, nin un paso atrás, nin en capacidade de autogoberno nin en nivel de competencias nin en carta de dereitos nin en autonomía financeira nin en suficiencia de recursos nin en investimentos de Estado nin en definición identitaria.

Na miña interpretación –insisto– ese acordo significaba que o Partido Popular comprometíase a asumir un dos principios irrenunciáveis para o presidente da Xunta de Galicia, o de construírmos un estatuto de primeira división que, sen caer no mimetismo –porque é o noso–, non desmerecese de ningún outro.

Eu non tiña, señorías, ao marxe da súa estreita vinculación co trío de Génova, ningunha razón para desconfiar do novo líder do Partido Popular. Lembraba, por certo, e viñan á memoria e me seguen estando nela, o periódico galego en decembro de 2005, nas que recordaba a súa primeira votación en democracia. Disque foi na consulta sobre o actual Estatuto, cando estudaba, ao parecer, a súa señoría, segundo de dereito en Santiago de Compostela. E dicía o señor Feijoo: “Votei coa idea de que Galicia tería os mesmos dereitos que Cataluña e o País Vasco, pero de verdade, non porque o dixese a Constitución”. ¿Que queren que lles diga?... Logo do vivido no mes pasado asáltanme serias dúbidas acerca da sinceridade desas afirmacións.

Hoxe xa ninguén ousa dicir que a reforma é innecesaria e que non aporta ningún beneficio. Avanzamos nese sentido, debo recoñecelo; pero sospeito que hai conversos recentes que, entre golpes de peito e reiterados autos de fe, seguen a conservar as vellas doutrinas, a torpedear o proceso, sabedores que de momento –subraio que “de momento”– non hai reforma posible sen o seu concurso.

Despois dun ano de traballo chegou o impás, esta parálise transitoria que estamos obrigados a superar, á que me hei de referir de contado. Pero déixenme antes que debulle un par de reflexións sobre unhas cuestións de principio que informaron a posición socialista, e en todo caso deste presidente, na primeira e frustrada fase do proceso de reforma do Estatuto. Dende o primeiro día manifestei que a nosa flexibilidade no debate só tiña dous límites ou condicións, dúas liñas vermellas que marcaban a fronteira

daquelo que era aceptable: o texto pactado debía converterse nun estatuto de encontro e nun estatuto de primeira. Fóra de ambos compromisos, todo era negociable. Non eran lemas para a galería nin argalladas de marketing, eran e son a plasmación en síntese da miña posición. Os principios que garantían a mellora e impedían a involución, o compendio do mínimo esixible de nós por parte do pobo galego. Porque eu aínda non o sei, señorías e señores deputados, se repararon detalladamente na extraordinaria fortaleza que suporía para Galicia un estatuto de encontro, un estatuto baseado na integración, na confluencia de todas as forzas representativas da Galicia actual; ou, pola contra, o que suporía de retroceso, de salto atrás, de regresividade, de desandar o camiño andado, co falaz argumento de que o estatuto tamén pode ser cousa de dous. Trataré de explicalo unha vez máis nesta Cámara: ninguén nega nin pode negar os froitos acadados durante o último cuarto de século no marco estatutario actual. O Estatuto de 1981 permitiunos alcanzar cotas elevadas de autogoberno e mudar drasticamente para ben a fisonomía e as entrañas deste país. Facilitou un espazo axeitado de convivencia social para varias xeracións de galegas e de galegos, mesmo superou as optimistas..., as expectativas máis optimistas, logo do escaso respaldo popular que obtivo no referendo. Pero hai un aspecto actual do Estatuto que non foi máis salientado, ao meu entender, como se merece, que é a súa capacidade integradora. Unha vez máis..., perdón, unha vez suprimidas as cláusulas aldraxantes do primeiro proxecto, o Estatuto converteuse nun paraugas capaz de acoller progresivamente, logo de vencer notables resistencias, as diversas voces e tons que expresan, señorías, a pluralidade política deste país. Cómpre non esquecer a historia.

Aqueles que cuestionaban o título octavo da Constitución e o rango de nacionalidade histórica que lle concedía a Galicia, como ao País Vasco e a Cataluña, foron os mesmos que, ao amparo dese instrumento, Constitución e Estatuto, rexeron os destinos deste país durante vinte e tres anos, dezaseis deles de forma ininterrompida. E aqueles que refugaron o texto comparten hoxe as tarefas de goberno enmarcadas e fixadas por aquel Estatuto. Velaí dous principios incuestionables, méritos desa ferramenta xurídico-política que naceu arrincada con fórceps hai un cuarto de século neste país.

Ese espazo de encontro propiciado polo Estatuto constitúe unha conquista irrenunciábel da nosa comunidade autónoma, ao meu entender, señorías. As tres grandes correntes ideolóxicas e políticas da Galicia actual,

a dereita conservadora, o nacionalismo e o socialismo, irreconciliables en 1931, aceptaron na práctica, con máis ou con menos entusiasmo, as regras de xogo definidas no ano 1981, e agora, cando nos propoñemos reformar unha casa común e adecuar esas regras aos novos tempos, ¿estaría algún de vostedes, señoras e señores deputados, dispostos a tirar pola borda o logrado en vinte e cinco anos? ¿Asumiría algún de vostedes un Estatuto coxo, eivado, excluínate dalgunha desas formacións que en conxunto expresan a vontade colectiva do pobo galego? Eu non, señorías, esa decisión significaría despedir unha gran parte de obra colectiva a unha parte da plantilla e expulsar do terreo de xogo a unha parte deste país, de Galicia; recuar, en definitiva, cara a etapas felizmente superadas.

Por iso antonte na oposición, hoxe desde a Presidencia do Goberno, reclamo que o Estatuto sexa un Estatuto de todos, a casa compartida, cada unha cos seus hábitos específicos e coas súas ideas particulares, pero un lugar de encontro da galegitude, de todos aqueles que levamos a Galicia no corazón e arelamos o seu desenvolvemento político e cultural, social e económico. Xa que logo, cando reclamo renuncias e xenerosidade para edificar un Estatuto de todos, non me refiro a imperativos legais para sacar adiante a reforma, non me refiro á necesidade tan sequera de maiorías cualificadas ou non cualificadas, non falo da aritmética parlamentaria, falo da política coa ambición, da política con maiúsculas, daquela que vale verdadeiramente a pena, desa política que nos permite reconstruír todos a un o marco legal da nosa convivencia, o código de dereitos e deberes da nosa cidadanía, a carta que define e amplía as nosas competencias, o instrumento que nos facilite certamente a autonomía e a suficiencia financeira, a catapulta para situar a Galicia entre as comunidades autónomas máis desenvoltas do Estado. Un estatuto de todos permitiríanos consolidar esa integración traballosamente conquistada polo esforzo de todos.

Hai outros tres aspectos desa formulación que convén poñer de manifesto: o extraordinario pulo que proporciona unanimidade ao redor dun proxecto de país, a garantía de permanencia e de lonxevidade que conleva o consenso e a cohesión social que implica o compartirmos todos as mesmas regras do xogo.

A segunda gran condición da reflexión que lles quero pór enriba da mesa de novo, que propuxen para acadar un acordo, era o que chamei, a

falla de mellor definición, “un Estatuto de primeira”. Ese concepto implicaba dúas esixencias: por unha banda, que o novo texto debía de reforzar o autogoberno, corrixir lagoas e responder ás novas demandas sociais que eran impensables vinte e cinco anos atrás. Por citar algún aspecto concreto, o novo texto debía de matizar e ampliar o abano competencial da Comunidade Autónoma, redeseñar a facenda galega, o modelo de financiamento e a inclusión dun catálogo de dereitos e deberes da cidadanía, debería poñer ao día o tecido institucional, crear o Consello do Poder Xudicial en Galicia, o Consello das Comunidades Galegas no Exterior, establecer as bases da organización territorial e regular a participación de Galicia na formación da vontade da Unión Europea; en definitiva, acadar plenamente a autonomía política e financeira ata esgotar todas as posibilidades que ofrece a Constitución.

Por outro lado, un Estatuto de primeira significa manterse no pelotón de cabeza, señorías, conservar a posición nese pelotón de cabeza que, como nacionalidade histórica, nos conferiu unha Constitución de 1978. Tratábase de non perder o paso, de non quedar relegados ao furgón de cola. De aí a miña insistencia en non quedarmos nin un milímetro por debaixo de ningunha outra comunidade autónoma. Diferentes si, como corresponde a nosa propia singularidade histórica e cultural, inferiores nunca, por responsabilidade e por que non nolo perdoaría o pobo ao que representamos.

En xaneiro do ano pasado, cando a dereita se erguera alporizada contra o proxecto da Generalitat, o señor Núñez Feijoo, que se estreaba daquela como máximo dirixente dos populares galegos, aseguraba publicamente que a reforma do Estatuto catalán rebaixaba a autonomía galega. Eu comparto o fondo desa declaración porque, si os demais avanzan, a nosa parálise non nos deixa no mesmo lugar senón que recuamos. Pero resulta ben significativo que desa afirmación o señor Feijoo e mais eu extraéramos consecuencias e modelos de actuación absolutamente contrapostos. El suxería como solución, alentada polos mandatarios de Génova, rexeitar o proxecto catalán, dar carpetazo á vontade expresada por aquela comunidade autónoma e conxelar o proceso de reformas estatutarias no Estado. Eu, pola contra, propoñía tensar a musculatura da sociedade galega, motivar aos seus representantes e encabezar un proceso de reforma do Estatuto que nos permitise manter,

señorías, o noso status no contexto da España plural. Certamente son dúas posturas manifestamente contrapostas e diferentes, distantes: a de quen se empeña en conservar o vello traxe, aínda que as chichas acumuladas lle rebosen as costuras, e a de quen se propón adaptar a súa feitura aos cambios que co tempo experimenta, sen dúbida, o corpo, o corpo social; a de quen o corpo teimuda resistencia ao cambio, a de que opón resistencia permanente ao cambio, e a de quen propicia a mellora e o avance dun país. Dúas posturas contrapostas que se reflectiron descaradamente, señorías, no Cumio do Monte Pío do pasado 17 de xaneiro. Unha reunión de traballo tan cordial na esfera persoal como decepcionante polos seus malos resultados, máis decepcionante se cadra porque a brecha que nos separaba sobre o papel semellaba a superable. Cando non se pode recoller un froito esplendoroso que case se roza cos dedos haberá que pensar en motivacións alleas a esta ou aquela outra formulación das que se discuten realmente na mesa.

Convoquei ao Monte Pío aos máximos dirixentes do Partido Popular de Galicia e do Bloque Nacionalista Galego, logo de que os tres grupos da Cámara rematasen practicamente cun notable grado de encontro os seus traballos na ponencia parlamentaria. A xuntanza, pois, tripartita tiña unha finalidade clara de [...] os tres nós fundamentais que aparentemente impedían o acordo. Con sentido da responsabilidade, con vocación de atopar un exceso de consenso e de acadar un estatuto de máximos no marco constitucional, presentei unha proposta para cada un dos tres puntos nucleares do desencontro: o preámbulo, o título preliminar e o financiamento da Comunidade Autónoma.

Recoñecerán os meus interlocutores naquela xuntanza que a proposta sobre financiamento, tanto no relativo ás fontes de recursos da Comunidade Autónoma como no compromiso investidor do Estado nesta comunidade, aproximou en gran medida as diversas posicións.

Déixenme que explique sen carácter exhaustivo, sucintamente, os tres eixes desa proposta.

En materia de suficiencia financeira, propuxemos e aceptouse o criterio para determinar as necesidades de gasto da Comunidade Autónoma. Todos sabemos que determinadas características da nosa comunidade, que lle son específicas ou que están máis acentuadas no noso

territorio respecto a outras comunidades, encarecen de forma notoria a prestación de servizos públicos no noso país. Xa que logo, se queremos –e queremos– gozar dun nivel semellante de servizos públicos básicos en toda España, é preciso dispoñer de recursos adicionais para afrontar ese sobrecusto. Nesta dirección fixamos os factores básicos, que ademais do número de habitantes, deben de ser tido en conta na revisión do modelo de financiamento a enorme dispersión da poboación, o elevado grado de envellecemento demográfico e a nutrida nómina de galegos residentes no exterior.

Fomos inda máis alá ao determinar que dous deses elementos diferenciais: a variable dispersión e a atención aos emigrantes, ademais de baremos do novo modelo, deberían de dar orixe a recursos perfectamente cuantificados e adicionais ao sistema de financiamento.

En materia de autonomía financeira, propuxemos asumir como mínimo o 50% dos rendementos do IRPF e mais o IVE, o 58% dos impostos especiais que gravan os combustibles, o alcohol, o tabaco e os produtos intermedios.

Para favorecer o acordo, na xuntanza abrimos a posibilidade de eliminar esas porcentaxes, para que non nos limitaran, establecendo, entón, criterios de avance e de garantía na senda da autonomía financeira. Finalmente, para compensar o déficit histórico acumulado en materia de infraestruturas que padece a Comunidade Autónoma ciframos no 8% a participación de Galicia no investimento territorializado do Estado durante os dez anos vindeiros, porcentaxe que debería supor, en todo caso, como mínimo, 2.000 millóns de euros en cada ano do decenio, a maiores establecíase na proposta unha salvagarda de mínimos no que se refire ao acceso da Comunidade Autónoma aos fondos de cohesión e os fondos de converxencia. Sobre esa base na xuntanza podo testificar e testemuñar que producimos avances importantes e susceptibles de chegar a acordo.

Formulei igualmente unha proposta específica sobre o tema da lingua, un dos principais atrancos que se interpuñan no camiño do acordo. Os tres grupos asumimos que o galego é a lingua propia e oficial de Galicia, que todos temos dereito a usala e que ninguén pode ser discriminado por razóns lingüísticas. Asumimos que os actos xurídicos teñen validez en calquera das dúas linguas oficiais e que os poderes públicos se comprometen a

potenciar o seu emprego en todos os planos da vida pública, cultural e informativa, ademais de poñer os medios para facilitar o seu coñecemento. A discrepancia fundamental, señorías, xiraba ao redor de establecer ou non o deber de todo cidadán de coñecer a lingua galega. As posicións sobre este asunto estaban a priori distanciadas. O BNG defendía a inclusión dun mandato imperativo de coñecemento do galego. O PP nin sequera admitía unha cláusula que traducise previamente ese deber nunha obriga xenérica que nin fose coactiva e non tivese efectos xurídicos. A fórmula que propuxen aquel día axudou certamente a abrir o camiño para desfacer o non. Establecía que para o seu uso e coñecemento ambas linguas, ou sexa, o galego e o castelán, estarían en condicións de igualdade xurídica. Non sin reticencias e pendente de ser matizada e modulada a proposta, foi acollida como base para limar as diferenzas.

Malia as evidentes aproximacións no conxunto do articulado, o preámbulo ergueuse finalmente como a muralla infranqueable que impedía sacar adiante o Estatuto consensuado. Os repetidos intentos de concordar un texto esnafráronse unha e outra vez contra o inmovilismo intransixente do señor Núñez Feijoo, e agardo que en aras de respecto a verdade así o recoñeza neste pleno.

Presentei un texto breve, conciso, coa finalidade de non enguedellarnos na gramática nin extraviarnos nun rosario de obviedades. Non se trataba de esbozar unha peza literaria nin unha tese doutrinal senón de buscarnos con intelixencia e sutileza o punto posible de confluencia. Ofertei, en consecuencia, unha proposta de preámbulo de mínimos que, ao meu entender, tiña os tres requisitos irrenunciáveis: ser susceptible de aceptación polas tres forzas políticas, manter o status da nosa comunidade no seo da España das Autonomías e ofrecer finalmente unha definición inequívoca de Galicia.

Con obxecto de propiciar o acordo, a miña proposta foi a beber ás fontes do consenso. Non foi pródiga a Comunidade Autónoma nestes vinte e cinco anos en leis de consenso. Debemos de facer esa reflexión. Nin sequera o actual Estatuto, como dixeran, contou co respaldo unánime do Parlamento de Galicia. Pero entre a media ducia de excepcións, atópase a Lei de símbolos de Galicia, promovida polo Goberno de Fernández Albor e aprobada por todos os deputados autonómicos, incluído don Mariano Rajoy. Dela, pois, botamos man. Tratábase de reproducir o consenso do

ano 1984 nesta Cámara. ¿Como ía eu a supoñer que alguén estaba arrependido vinte e dous anos despois do que votou daquela? Desa Lei de símbolos se dicía na proposta que formulei en Monte Pío que recolle a formulación do sentimento galeguista e do pasado. ¿Pode alguén non compartir esta afirmación?

Tamén se dicía que se fala nesa lei, simplemente que se fala, de fogar e de nación. ¿Pode alguén negar esa evidencia? ¿Pode alguén cun mínimo de sentido común asegurar que estamos a definir a identidade de Galicia? Non se está definindo nada, señorías, se fai unha mera constatación dun dos dous termos que efectivamente aparecen na letra do himno de Galicia, plasmado na Lei de símbolos, votado unanimemente polo Parlamento deste país. Co obxecto de manter a posición relativa de Galicia, a mesma que lle concedeu a Constitución, ao diferenciar entre nacionalidades históricas e rexións, era preciso, pois, fraguar un estatuto á altura do máis esixente en todos os aspectos: dereito, financiamento e competencias. Pero tamén reafirmar a nosa forte e singular identidade. E fixémoslo na nosa proposta subliñando ese sólido carácter nacional que nos une, froito da vontade da cidadanía, pero tamén como expresión de pertenza a un territorio diferenciado, de donos dunha cultura senlleira e dunha lingua propia. Era o mínimo esixible para non perder o status que temos.

Repárese no feito, señorías, de que Andalucía, facendo pé a unha cita de Blas Infante, decidiu proclamarse e se proclama no estatuto aprobado como realidade nacional; por certo, co respaldo do Partido Popular. Non obstante, na contraproposta do señor Núñez Feijoo identifícase a Galicia – cito– como unha das rexións históricas do mundo occidental. Véxase e compárese o andalucismo do señor Arenas co galeguismo do señor Feijoo.

Finalmente, co obxecto de plasmar unha inequívoca definición de Galicia, presentei unha fórmula –debo recoñecelo– escasamente orixinal, é a mesma que figura na Constitución española e no Estatuto de 1981, sen unha vírgula de máis nin de menos. Na miña proposta, Galicia defínese como nacionalidade histórica, que se constitúe en Comunidade Autónoma. Esa era xa a definición acordada, por certo, na ponencia para o artigo número 1 do novo Estatuto, pero, a maior abundamento, propuxen reiterala no preámbulo.

Hei de confesar que, diante dunha proposta que non teño prendas en cualificar de moderada, o saco rachou xustamente pola costura máis inesperada, señorías. Don Anxo Quintana demostrou a súa vontade de reforma, e nun exercicio de xenerosidade, que lle agradezo, aceptou a fórmula. Don Alberto Núñez Feijoo mantívose inflexible ata varar o buque da reforma. Esa é a verdade do que pasou o 17 de xaneiro en Monte Pío. Quen repase en detalle a contraoferta escrita do líder do PP de Galicia decatarse axiña de que chegou a Monte Pío decidido a pechar a porta da reforma do Estatuto de Autonomía de Galicia.

No miolo do seu texto... Señorías, no miolo do seu texto –por certo, un prolixo relato histórico, permítame que llo diga entre paréntese, de dubidosa consistencia– cóntanos que en Galicia houbo federalistas, rexionalistas, solidaristas, galeguistas e nacionalistas que arelaron todos a autonomía política. Iso si, acláranos que no caso específico dos nacionalistas, como o señor Quintana, esas arelas xorden como manifestación do seu sentimento nacional. E iso é todo, está escrito.

Esa actitude de bloqueo nace sen dúbida da submisión aos ditados de Génova, a interpretación máis plausible, porque eu resístome a crer que o señor Feijoo perdera en poucos meses a febra galeguista do seu partido, señor Núñez.

¿Como explicarnos, se non en función da obediencia debida, as súas piruetas francamente circenses que lle permiten dicir nun só día dúas cousas contraditorias: pola mañá en Andalucía loa o Estatuto de Andalucía porque defende a unidade de España; pola tarde, xa de volta en Galicia, di que é un estatuto españolista? ¿Como casarnos a súa postura obstrucionista con esas esixencias dun estatuto de primeira que tanto proclamou durante os primeiros meses do ano pasado? Dígollo con agarimo, señor Feijoo: creo firmemente que desperdiciou unha oportunidade de facerse valer, non só como unha alternativa seria de goberno en Galicia, senón como dirixente con peso e con voz propia dentro do seu partido. E iso, francamente, non é bo nin para o seu partido –me temo–, nin para vostede, nin para Galicia.

Estou convencido, señorías, de que en Monte Pío vostede sufriu de vertixe e perdeu pé. Non se atreveu a dar o paso adiante, ese paso de alcance histórico necesario. Faltáronlle folgos, señoría, para [...] a Génova, si, cun pacto histórico sen precedentes debaixo do brazo. Faltoulle o valor

político necesario para presentarlle ao seu xefe de filas o estatuto de encontro de todos os galegos. A realidade é que o que temía era ser excomulgado por chegar alí na herética compañía de socialistas e de nacionalistas. Antonte mesmo lin unhas declaracións súas nas que aseguraba que aínda se está a tempo de pechar a reforma. Neste momento, formalmente, señor Núñez Feijoo, só lle pido que non se dedique a marear máis a perdiz, xa enredou vostede dabondo, xa demostrou serlle máis leal a Mariano Rajoy que a Galicia. Xa o demostrou vostede.

Si algo ten que rectificar, si dispón dunha proposta que non sexa trillada nin mercada nas rebaixas, fáganola chegar e evitemos a reventa e os fogos de artificio. A porta do diálogo seguirá sempre aberta, a man sigue tendida, pero vostede diga dunha vez se onde onte dixo “non” está en disposición de dicir “si”, de xogar por este país e santas pascuas. Mentres non estea en disposición de remover os atrancos que a vostede lle impiden ou lle impediron [...] este proxecto, báixese do barullo e da intoxicación, non o merece este país, señor Núñez Feijoo, ese barullo, ese enredo permanente pola súa parte.

Un partido como o que vostede representa, señor Feijoo, non pode instalarse na indefinición acomodaticia e oportunista, na política do rédito a corto prazo ou na contradición permanente. Un partido como o seu, señor Feijoo, que gobernou durante a maior parte da nosa historia democrática, que axudou a construír esta autonomía, non pode responder responsablemente freando con forza, coa forza dos seus votos, o avance e o desenvolvemento do autogoberno de Galicia. Non asuma, señor Feijoo, o penoso papel que lle asinaron os seus xefes de filas. Non se converta no xestor da desgaleguización do Partido Popular de Galicia. Non sexa –llo reitero, señor Núñez Feijoo– máis leal a Mariano Rajoy, a Génova, que a Galicia, ás galegas e aos galegos.

E ¿agora que? –para concluír-, ¿agora que? Como máximo responsable do Goberno galego nin me resigno nin vamos a regatear esforzos para colocar a Galicia en pé de igualdade coas comunidades que agora mesmo nos avantaxan. O Goberno de Galicia que eu presido teno claro, seguiremos a traballar cos mesmos criterios que defendemos no debate estatutario. Comprométome a manter o rumbo esbozado nesta xeira, promoveremos iniciativas lexislativas que, como a Lei de transparencia ou a Lei de igualdade de xénero, garanten dereitos que quixemos consagrar no

Estatuto. Pelexaremos euro a euro o investimento da Administración do Estado para, igual que nos presupostos estatais dos dous últimos anos, a dotación para Galicia non sexa inferior a ese 8% que reclamamos e necesitamos. Acudiremos a negociar o novo modelo de financiamento autonómico cos criterios acordados. Defenderemos unha a unha as 75 transferencias que no seu día reclamamos. En vez do paso de xigante que supoñía o estatuto de encontro de 1981, andaremos o camiño paso a paso pero exactamente na mesma dirección que propuxemos. Seguiremos a traballar coa mesma ilusión e coa mesma intensidade de sempre. Non é tempo, señorías, nin de resignación, nin de posturas claudicantes, nin de frustracións colectivas. Abrollou o tempo dunha esperanza inesgotable nos obxectivos ambiciosos para unha Galicia que, malia aos reveses puntuais que ten toda gran empresa, vai a conquistar –teño a convicción e a seguridade– o porvir para saciar a fame acumulada de futuro que o noso pobo ten.

Moitas grazas.